

Preliminarus vertimas

EUROPOS TARYBA

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS

TREČIASIS SKYRIUS

BYLA LEPARSKIENĖ prieš LIETUVĄ

(Pareiškimo Nr.4860/02)

SPRENDIMAS

Ši versija buvo taisyta 2009 m. liepos 9 d. pagal Teismo reglamento 81 taisyklę

STRASBŪRAS

2009 m. liepos 7 d.

Šis sprendimas įsigalios pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį. Jame gali būti daromi redakcinio pobūdžio pataisymai.

Byloje Leparskienė prieš Lietuvą,

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Trečiasis skyrius), posėdžiaujant kolegijai, sudarytai iš:

Pirmininko Josep Casadevall,
teisėjų Elisabet Fura-Sandström,
Corneliu Bîrsan,
Boštjan M. Zupančič,
Alvina Gyulumyan,
Egbert Myjer,
Ineta Ziemele, *paskirtos dalyvauti nuo Lietuvos,*

ir *skyriaus kanclerio* Santiago Quesada,
po svarstymo uždareme posėdyje 2009 m. birželio 16 d.,
skelbia tą dieną priimtą sprendimą:

PROCESAS

1. Bylą prieš Lietuvos Respubliką pradėjo Lietuvos Respublikos pilietė Julija Leparskienė (toliau – pareiškėja), kuri 2001 m. lapkričio 5 d. Teismui pateikė pareiškimą (Nr. 4860/02) pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 34 straipsnį.

2. Pareiškėjai atstovavo Vilniuje praktikuojantis advokatas R. Andrikis. Lietuvos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) atstovavo jos atstovės D. Jočienė ir E. Baltutytė.

3. Pareiškėja, remdamasi Konvencijos 2 straipsniu, teigė, kad policijos pareigūnas neteisėtai atėmė jos sūnui gyvybę ir kad valstybė jo už tai tinkamai nenubaudė. Ji taip pat teigė, neturėjo tinkamos teisinės gynybos priemonės reikalauti žalos atlyginimo dėl sūnaus mirties.

4. Ši byla buvo paskirta naujai sudarytam Teismo Trečiajam skyriui (Reglamento 52 taisyklės 1 dalis). Vyriausybė paskyrė John Hedigan, nuo Airijos išrinktą teisėją, dalyvauti šioje byloje nacionaliniu teisėju. Atsižvelgiant į tai, kad John Hedigan Teisme nebedirba, Vyriausybė paskyrė nuo Latvijos išrinktą teisėją Ineta Ziemele dalyvauti *ad hoc* teisėja (Konvencijos 27 straipsnio 2 dalis ir 29 taisyklės 1 dalis).

5. 2007 m. lapkričio 15 d. Teismas paskelbė pareiškimą priimtinu.

6. Pareiškėja ir Vyriausybė raštu pateikė tolimesnes pastabas (59 taisyklės 1 dalis). Kolegija, paklaususi šalių nuomonės, nusprendė, kad viešas posėdis nagrinėjant bylą iš esmės nereikalingas (59 taisyklės 3 dalis *in fine*), šalys pateikė rašytinius atsakymus į viena kitos pastabas.

FAKTAI

I. BYLOS APLINKYBĖS

7. 2001 m. gegužės 10 d. policijos pareigūnas T.B. ir kitas policininkas mėgino sustabdyti transporto priemonę, kurią vairavo pareiškėjos penkiolikmetis sūnus Justinas Leparskis. Kartu su pareiškėjos sūnumu automobilyje buvo dar trys asmenys. Kai pareiškėjos sūnus nesustojo, T.B. iššovė du įspėjamuosius šūvius. Paskui jis iššovė vieną šūvį į automobilio padangas iš apie 40 metrų atstumo. Pareiškėjos sūnus buvo sunkiai sužeistas, nes šis šūvis buvo netaiklus.

8. Pareiškėjas sūnus komos būsenos buvo paguldytas į ligoninę.

9. 2001 m. gegužės 10 d. prokuroras dėl šio įvykio iškėlė baudžiamąją bylą. T. B. buvo įtariamas tarnybos įgaliojimų viršijimu (tuo metu galiojusio Baudžiamojo kodekso 287 straipsnis).

10. Pasak Vyriausybės, tą pačią dieną buvo atlikta įvykio vietos apžiūra ir apklausti liudytojai.

2001 m. gegužės 14 d. buvo paskirta teismo medicinos ekspertizė, siekiant nustatyti J. Leparskio sužalojimo sunkumo laipsnį. Ekspertizės aktas buvo gautas 2001 m. liepos 20 d. 2001 m. gegužės 15 d. policijos pareigūnas T.B. buvo apklaustas ir atliktas jo tarnybinio ginklo ir 4 kulų poėmis; 2001 m. gegužės 16 d. ligoninėje buvo atliktas kulkos, išimtos iš J. Leparskio galvos, poėmis. Gegužės 21 d. institucijos paskyrė teismo balistinę ekspertizę; ji buvo atlikta 2001 m. rugsėjo 19 d., nustatyta, kad iš J. Leparskio galvos išimta kulka galėjo būti iššauta iš T.B. tarnybinio ginklo.

11. 2001 m. liepos 27 d. pareiškėjos sūnus mirė, neatsigavęs iš komos.

12. Pasak Vyriausybės, 2001 m. liepos 27 d. buvo paskirta papildoma teismo medicinos ekspertizė. Ekspertizės aktas buvo gautas kitą dieną. Padaryta išvada, kad J. Leparskis mirė nuo šautinės žaizdos jo galvoje sukeltų komplikacijų.

13. Nenustatytą dieną T.B. buvo iškelta baudžiamoji byla dėl tarnybos įgaliojimų viršijimo ir nužudymo dėl neatsargumo.

14. 2001 m. rugsėjo 27 d. prokuroras pareiškėją pripažino nukentėjusiąja baudžiamojoje byloje.

15. 2003 m. kovo 14 d. Pakruojo rajono apylinkės teismas pripažino T.B. kaltu dėl nužudymo dėl neatsargumo (tuo metu galiojusio Baudžiamojo kodekso 109 straipsnis) ir tarnybos įgaliojimų viršijimo (287 straipsnis). Konkrečiai buvo nustatyta, kad T.B. iššovė tris šūvius nesant neišvengiamo būtinumo, taip pažeisdamas atitinkamas Policijos veiklos įstatymo ir įvairių ministro poįstatyminių aktų nuostatas. Teismas pastebėjo, kad T.B. panaudojo ginklą nesant realios grėsmės policijos pareigūno ar trečiųjų asmenų gyvybei, net nebandęs patikrinti transporto

priemonės vairuotojo tapatybės ir amžiaus. Be to, buvo pastebėta, kad T.B. nedavė pareiškėjos sūnui laiko sureaguoti į du įspėjamuosius šūvius ir iš karto po jų iššovė trečią šūvį iš pakankamai tolimo atstumo. Todėl T.B. buvo pripažintas kaltu dėl neatsargaus pareiškėjos sūnaus gyvybės atėmimo. Jis buvo nuteistas 1 m. ir 9 mėn. laisvės atėmimo bausme, taip pat 1250 litų bauda (apie 361,48 eurai) ir atėmimu teisės dirbti darbą LR vidaus reikalų sistemoje 5 metams. Teismas taip pat priteisė pareiškėjai turtinę žalą iš Vidaus reikalų ministerijos – 5216, 30 litų (apie 1508,47 eurų) laidojimo išlaidoms atlyginti. Teismas nenagrinėjo pareiškėjos ieškinio dėl neturtinės žalos atlyginimo, pripažinęs jai teisę į ieškinio patenkinimą civilinio proceso tvarka.

16. 2003 m. birželio 4 d. Šiaulių apygardos teismas perkvalifikavo kaltinimą iš tarnybos įgaliojimų viršijimo (iki 2003 m. gegužės 1 d. galiojusio Baudžiamojo kodekso 287 straipsnis) į piktnaudžiavimą (naujojo Baudžiamojo kodekso, įsigaliojusio 2003 m. gegužės 1 d., 228 straipsnio 1 d.), ir pripažino T.B. kaltu pagal pastarąjį kaltinimą. Nuteisimas už nužudymą dėl neatsargumo paliktas nepakeistas. Teismas T.B. skyrė 2 metų laisvės atėmimo bausmę, bausmės vykdymą atidedant. Bauda ir draudimas dirbti darbą vidaus reikalų sistemoje taip pat buvo panaikinti. Teismas paliko nepakeistą žemesnės instancijos teismo išvadą, kad pareiškėja turi teisę į civilinio ieškinio dėl neturtinės žalos atlyginimo patenkinimą, tačiau konstatavo, kad žalos dydžio klausimas turi būti sprendžiamas atskiroje civilinėje byloje.

17. 2003 m. birželio 20 d., įsiteisėjus nuosprendžiui, T.B. buvo atleistas iš darbo policijoje.

18. Pareiškėja nuosprendį apskundė teigdama *inter alia*, kad T.B. turi būti nuteistas už tyčinį nužudymą. Šiuo požiūriu pareiškėja teigė, kad T.B. veiksmai buvo atlikti netiesiogine tyčia, o ne dėl neatsargumo, nes jis atliko nusikalstamą veiką pavojingu būdu, nesistengdamas apsaugoti kitų asmenų gyvybių. Ji taip pat reikalavo 1000000 litų neturtinės žalos atlyginimo.

19. 2003 m. spalio 28 d. Aukščiausiasis Teismas panaikino pirmiau minėtą nuosprendį ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka. Aukščiausiasis Teismas pirmiausia konstatavo, kad žemesniųjų instancijų teismai visiškai nepasisakė dėl pareiškėjos argumentų pagal Konvencijos 6 straipsnį dėl neveiksmingo mirties tyrimo, atsižvelgiant į T.B. paskirtą tariamai per švelnią bausmę. Aukščiausiasis Teismas taip pat pažymėjo, kad šie skundai gali kelti klausimus pagal Konvencijos 2 straipsnį. Tačiau taip pat buvo pastebėta, kad pareiškėjos reikalavimas dėl neturtinės žalos atlyginimo turėtų būti nagrinėjamas civilinio, o ne baudžiamojo proceso tvarka. Aukščiausiasis Teismas taip pat pabrėžė, kad pareiškėjos teiginiai dėl tyčinio nužudymo buvo nepagrįsti, T.B. padarė neatsargų, o ne tyčinį nusikaltimą.

20. 2004 m. sausio 12 d. Šiaulių apygardos teismas vėl pripažino T.B. kaltu dėl nužudymo dėl neatsargumo (seno Baudžiamojo kodekso 109 straipsnio 2 dalis) ir piktnaudžiavimo (naujo Baudžiamojo kodekso 228 straipsnio 1 dalis). Jis buvo nuteistas 2 metų ir 6 mėnesių laisvės atėmimo bausme. Bausmės vykdymas buvo atidėtas 3 metams. Pareiškėjos reikalavimas atlyginti 5213,30 litų turtinę žalą, atsiradusią dėl sūnaus laidojimo išlaidų, buvo patenkintas. Teismas taip pat patvirtino, kad ji turi teisę į neturtinės žalos atlyginimą, tačiau jos dydį paliko nustatyti atskiro civilinio proceso tvarka. Teismas taip pat pažymėjo:

„Teismas pilnai išaiškino įvykio aplinkybes ir teisingai įvertino įrodymus. Įrodymai patvirtina, kad T.B. šaunamąjį ginklą panaudojo (...) siekdamas sulaikyti automobilio vairuotoją, kuris nevykdė teisėto reikalavimo sustoti; tuo metu, kai T.B. panaudojo šaunamąjį ginklą, nei jo, nei kitų asmenų sveikatai ir gyvybei pavojus negrėsė, nes automobilis jau buvo nuvažiavęs apie 40 m. nuo jo stabdymo vietos; be to, policijos pareigūnams nebuvo kliūčių tarnybiniu automobiliu vyti pažeidėją, kad jis būtų sulaikytas nenaudojant šaunamojo ginklo. (...) T.B. sukėlė pavojų automobilyje važiuosiu asmenų gyvybei, viršijo tarnybos įgaliojimus ir veikė sąmoningai nesilaikydamas atsargumo taisyklių, nustatytų Policijos veiklos įstatymo 25 straipsnyje (...) kuris numato šaunamųjų ginklų, kaip išimtinės prievartos priemonės, panaudojimo atvejus. (...)

Priešingai, nėra pagrindo laikyti, kad T.B. pažeidė Policijos veiklos įstatymo 25 straipsnio 4 dalį, nes jis šovė į automobilio ratą, šalia automobilio, į kurį jis šovė žmonių nebuvo, nes automobilis jau buvo nuvažiavęs. Byloje nėra įrodymų, kad T.B. žinojo, kad automobilyje yra nepilnamečių, būtų siekęs automobilyje važiuosio asmens mirties ar būtų abejingas galimam tokių pasekmių kilimui.

T.B. buvo susipažinęs su visais tarnybą reglamentuojančiais teisės norminiais aktais, taip pat ir nustatančiais [šaunamųjų ginklų] panaudojimą; buvo atlikęs šaudymo pratybas. Tačiau [T.B.] lengvabūdiškai pasitikėdamas savo kaip šaulio savybėmis neteisėtais veiksmais bandė pataikyti į tolstančio automobilio padangas. Tokie veiksmai buvo teisingai kvalifikuoti kaip nužudymas dėl neatsargumo.“

21. Teismas nenustatė procesinių pažeidimų teismo ar ikiteisminio tyrimo metu. Dėl tariamo dalies teisėjų šališkumo teismas pažymėjo, kad pareiškėja nepareiškė nušalinimo nė vienam konkrečiam teisėjui. Ta apimtimi, kuria pareiškėja skundėsi dėl per ilgą procesą trukmės, Šiaulių apygardos teismas manė, kad ji nenurodė jokių teismo neveikimo žymesnių laikotarpių, o jos skundas dėl tariamai užsitęsusių ikiteisminio tyrimo negali būti pagrindu žemesnės instancijos teismo nuosprendžiui naikinti, nes tai dar ilgiau užtęstų bylos nagrinėjimą. Buvo padaryta išvada, kad šie, kaip ir kiti pareiškėjos skundai pagal Konvencijos 2 ir 6 straipsnius, geriau būtų išnagrinėti civilinėje byloje dėl neturtinės žalos atlyginimo.

22. 2004 m. vasario 13 d. pareiškėja dėl šio nuosprendžio pateikė kasacinį skundą. Remdamasi Konvencijos 2 ir 6 straipsniais, pareiškėja pakartojo, kad procesas truko per ilgai, kad teismai nebuvo nešališki, kad jie neteisingai ištyrė įrodymus, kad T.B. turi būti nuteistas už tyčinį

nužudymą, kad jam paskirta visiškai neadekvati bausmė ir kad jos reikalavimą dėl neturtinės žalos atlyginimo teismai turi išnagrinėti baudžiamojo proceso tvarka.

23. 2004 m. birželio 1 d. Aukščiausiasis Teismas atmetė pareiškėjos kasacinį skundą. Teismas konstatavo, kad procesas buvo teisingas ir nešališkas, kaip to reikalaujama pagal Konvencijos 6 straipsnį, nes pareiškėjai buvo suteiktos visos procesinės garantijos. Jos reikalavimai dėl neturtinės žalos atlyginimo buvo pagrįstai palikti nagrinėti civilinio proceso tvarka, nes baudžiamojo proceso normos, taikytinos bylai reikšmingu laikotarpiu, suteikė teisę priteisti tik turtinę žalą (seno Baudžiamojo proceso kodekso 65 straipsnis). Aukščiausiasis Teismas manė, kad proceso trukmė apeliacinės instancijos teisme buvo pateisinama, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą teisiniu ir faktiniu požiūriu. Galiausia dėl T.B. paskirtos bausmės griežtumo teismas konstatavo:

„Bendrieji bausmės skyrimo pagrindai, numatyti BK 54 straipsnyje, reikalauja, kad teismas skirtų bausmę baudžiamojo įstatymo straipsnio, numatančio atsakomybę už padarytą nusikalstamą veiką, sankcijos ribose bei atsižvelgtų į padarytos veikos pavojingumo laipsnį, motyvus ir tikslus, kaltės formą, kaltininko asmenybę, atsakomybę lengvinančias bei sunkinančias aplinkybes. Teismas šiomis teisės normoje įtvirtintomis nuostatomis vadovavosi ir klaidos nepadarė, o atsižvelgęs į nuteistojo asmenybę teigiamai apibūdinančias aplinkybes, už neatsargų gyvybės atėmimą pagrįstai paskyrė bausmę, artimą įstatymo sankcijoje nustatytam bausmės vidurkiui (...). Atidėdamas laisvės atėmimo bausmės vykdymą už nuteistojo padarytus neatsargų ir apysunkį tyčinį nusikaltimus teismas laikėsi BK 75 str. nustatytų taisyklių. Paskirta bausmė atitinka jos paskirtį (...) ir teisingumo principui neprieštarauja. Taigi nėra pagrindo išvadai, kad šioje baudžiamojoje byloje nuteistajam skiriant bausmę būtų netinkamai pritaikytas baudžiamasis įstatymas.“

II. BYLAI REIKŠMINGA VIDAUS TEISĖ

24. Tuo metu galiojusio Baudžiamojo kodekso 109 straipsnis numatė, kad nužudymas dėl neatsargumo, padarytas dėl sąmoningo atsargumo taisyklių nesilaikymo, baudžiamas laisvės atėmimu iki penkerių metų. Kodekso 287 straipsnis nustatė baudžiamąją atsakomybę už tarnybos pareigų viršijimą.

25. Pagal naujojo Baudžiamojo kodekso, įsigaliojusio 2003 m. gegužės 1 d., 75 straipsnį asmeniui, nuteistam laisvės atėmimu ne daugiau kaip šešeriems metams už dėl neatsargumo padarytus nusikaltimus, teismas gali atidėti paskirtos bausmės vykdymą iki trejų metų. Kodekso 228 straipsnis numato baudžiamąją atsakomybę už piktnaudžiavimą, už kurį yra baudžiama teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimu arba bauda, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki ketverių metų.

26. Konstitucijos 30 straipsnyje nustatyta, kad „asmuo, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą“.

27. Seno Baudžiamojo proceso kodekso (galiojusio iki 2003 m. balandžio 30 d.) 65 straipsnyje buvo nustatyta, kad nukentėjusysis turi teisę baudžiamojoje byloje pareikšti civilinį ieškinį dėl materialinės žalos atlyginimo. Šį ieškinį teismas nagrinėja kartu su baudžiamąja byla. Ieškinys dėl neturtinės žalos atlyginimo turėjo būti reiškiamas ir nagrinėjamas atskirai civilinio proceso tvarka.

28. 2002 m. spalio 29 d. Baudžiamojo **proceso**¹ kodekso įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatyme nustatyta, kad bylos, kurių nagrinėjimas teisme įsigaliojus naujam Baudžiamojo proceso kodeksui jau pradėtas, baigiamos nagrinėti pagal senojo Baudžiamojo proceso kodekso taisykles, jei nagrinėjantis bylą teismas nenusprendžia priešingai.

29. Naujo Baudžiamojo proceso kodekso (įsigaliojusio nuo 2003 m. gegužės 1 d.) 109 straipsnyje nustatyta, kad asmuo, dėl nusikalstamos veikos patyręs turtinės ar neturtinės žalos, turi teisę baudžiamajame procese pareikšti civilinį ieškinį. Teismas jį nagrinėja kartu su baudžiamąja byla. Pagal Kodekso 115 straipsnio 2 dalį išimtiniais atvejais, kai negalima civilinio ieškinio tiksliai apskaičiuoti neatidėjus baudžiamosios bylos nagrinėjimo ar negavus papildomos medžiagos, teismas, priimdamas apkaltinamąjį nuosprendį, gali pripažinti civiliniam ieškovui teisę į ieškinio patenkinimą, o klausimą dėl ieškinio dydžio perduoti nagrinėti civilinio proceso tvarka.

30. Pagal 2000 m. spalio 17 d. Policijos veiklos įstatymo 23 straipsnio 1 dalį policijos pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą, taip pat ir šaunamuosius ginklus tik po to, kai visos įmanomos įtikinimo ar kitos psichinės prievartos priemonės, pavyzdžiui, įspėjamieji šūviai, nebuvo veiksmingos. Prievartos rūšį ir jos panaudojimo ribas pasirenka policijos pareigūnas, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį bei individualias pažeidėjo savybes. Naudodami prievartą, policijos pareigūnai privalo stengtis išvengti sunkių pasekmių.

31. Pirmiau minėto įstatymo 23 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad prieš naudodamas fizinę prievartą arba šaunamąjį ginklą, policijos pareigūnas privalo įspėti apie tokį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti teisėtus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia grėsmę pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba toks įspėjimas yra neįmanomas.

32. Pagal 23 straipsnio 8 dalį apie pareigūno panaudotą prievartą, sukėlusią asmens mirtį arba sužeidimą, nedelsiant informuojamas prokuroras. Pagal 23 straipsnio 9 dalį policijos pareigūnai turi būti specialiai parengti ir periodiškai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su šaunamojo ginklo panaudojimu.

33. Policijos veiklos įstatymo 25 straipsnyje nustatyta:

¹ Praleistas žodis.

„1. Policijos pareigūnas, kai kitos prievartos priemonės yra neveiksmingos, kaip išimtinę priemonę turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą.

2. Policijos pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenį tokiais atvejais:

1) gindamas save, kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai nusikalstamo kėsینimosi;

2) sulaikydamas nusikalstamą veiką padariusį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo, jeigu kitaip jo neįmanoma sulaikyti, taip pat tais atvejais, kai asmuo atsisako įvykdyti teisėtą reikalavimą padėti ginklą ar kitą daiktą, kuriuo galima sužaloti žmogų, jeigu kyla pavojus policijos pareigūno ar kito žmogaus gyvybei ar sveikatai ir kitaip jo neįmanoma nuginkluoti (...).

3. Policijos pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš transporto priemonę (...).

4. Draudžiama panaudoti šaunamąjį ginklą žmonių susibūrimo vietose, jeigu nuo to gali nukentėti pašaliniai asmenys, prieš moteris, kai akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, jei akivaizdu, kad jie invalidai, prieš nepilnamečius, jei jų amžius žinomas pareigūnui arba išvaizda atitinka amžių, išskyrus atvejus, kai jie priešinasi pavojingu žmogaus gyvybei ar sveikatai būdu (...).“

TEISĖ

I. VYRIAUSYBĖS IŠANKSTINIS PRIEŠTARAVIMAS

34. Vyriausybė pirmiausia pažymėjo, kad bylos priimtumo stadijoje Teismas nenusprendė dėl vidaus teisinių gynybos priemonių panaudojimo klausimo ir tvirtino, kad pareiškėja turėjo civilinę teisinės gynybos priemonę, kurios ji nepanaudojo. Konkrečiai vidaus teismuose nagrinėjant baudžiamąją bylą teismai priteisė pareiškėjai turintės žalos atlyginimą. Tačiau Baudžiamojo proceso kodekso, galiojusio iki 2003 m. gegužės 1 d., 65 straipsnis neleido teismams baudžiamojoje byloje spręsti nukentėjusio nuo nusikaltimo asmens neturtinės žalos atlyginimo klausimo. Taigi savo nuosprendžiuose ir sprendimuose vidaus teismai pakartotinai nurodė, kad dėl neturtinės žalos, kurią pareiškėja patyrė dėl sūnaus mirties, atlyginimo ji turėjo pareikšti atskirą civilinį ieškinį, dar daugiau, *expressis verbis*, pripažino pareiškėjos teisę į to ieškinio patenkinimą. Nepaisant to, pareiškėja niekada tokio civilinio ieškinio nepareikšė.

35. Toliau Vyriausybė teigė, kad civilinis ieškinys dėl neturtinės žalos atlyginimo buvo veiksminga teisinės gynybos priemonė. Siekdama tai įrodyti, Vyriausybė rėmėsi vidaus teismų praktika, konkrečiai Apeliacinio teismo 2006 m. lapkričio 24 d. sprendimu civilinėje byloje, kuriuo civiliniam ieškoviui buvo priteistas 75000 litų (apie 21739 eurų) neturtinės žalos atlyginimas iš Vyriausiojo policijos komisariato už dėl nusikaltimo – eismo saugumo taisyklių pažeidimo, sukėlusio sunkų kūno sužalojimą – kurį padarė policijos pareigūnas ir kuris dėl jo padarymo prieš tai buvo

pripažintas kaltu ir nuteistas baudžiamojoje byloje, patirtą žalą. Kaip kitą aktualų vidaus teismų praktikos pavyzdį Vyriausybė pateikė Apeliacinio teismo 2006 m. balandžio 10 d. sprendimą, kuriuo buvo patenkintas 100 000 litų (apie 28985 eurų) civilinis ieškinys, priteisiant kompensaciją už neturtinės žalos atlyginimą, kurią patyrė vidurinės mokyklos mokinys dėl mokytojo padaryto nusikaltimo, kuris prieš tai taip pat buvo pripažintas kaltu ir nuteistas baudžiamojoje byloje už mokinio sužalojimą. Galiausiai, Vyriausybė atkreipė Teismo dėmesį į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. birželio 12 d. sprendimą, priimtą civilinėje byloje, iškeltoje dėl neturtinės žalos, patirtos dėl nusikaltimo padarymo, atlyginimo. Atsakingi už žalą asmenys prieš tai buvo pripažinti kaltais ir nuteisti baudžiamojoje byloje dėl sunkaus kūno sužalojimo; Aukščiausiasis Teismas pakeitė žemesnių instancijų teismų sprendimus ir padidino neturtinės žalos atlyginimą iki 47000 litų (apie 13623 eurų). Iš to, kas išdėstyta, Vyriausybė padarė išvadą, kad atskiras civilinis ieškinys dėl neturtinės žalos atlyginimo, kurią pareiškėja patyrė dėl jos sūnaus mirties, tikėtinai turėjo baigtis jai palankiu sprendimu, ir todėl tai buvo vidaus teisinės gynybos priemonė, kurią pareiškėja turėjo panaudoti pagal Konvencijos 35 straipsnio 1 dalį.

36. Pareiškėja teigė, kad policijos pareigūnas T.B. neteisėtai atėmė jos sūnui gyvybę ir kad vidaus teismų atsisakymas išnagrinėti jos civilinį ieškinį, kuriuo buvo reikalaujama atlyginti neturtinę žalą dėl šios netekties, buvo neapibrėžtas. Ji reikalavo, kad jos ieškinys būtų išnagrinėtas baudžiamojoje byloje, ypač atsižvelgiant į tai, kad jos manymu, pagal naujo Baudžiamojo proceso kodekso nuostatas civilinis ieškinys dėl neturtinės žalos atlyginimo turėjo būti išnagrinėtas baudžiamojoje byloje, nebent būtų išimtinės aplinkybės. Pareiškėjo tvirtino, kad ji kėlė civilinio ieškinio išnagrinėjimo baudžiamojoje byloje klausimą visų instancijų teismuose, todėl panaudojo visas vidaus teisinės gynybos priemones.

37. Galiausiai pareiškėja teigė, kad Vyriausybės pateikti bylų pavyzdžiai, kuriose dėl nusikaltimo padarymo patirtos neturtinės žalos klausimas buvo sprendžiamas atskiro civilinio proceso tvarka, nebuvo susiję su Konvencijos 2 straipsnio pažeidimais.

38. Teismas nurodo, kad pagal Teismo reglamento 55 taisyklę „bet kokį prieštaravimą dėl nepriimtimumo atsakovė Susitariančioji šalis turi, kiek leidžia jo pobūdis ir aplinkybės, pareikšti savo rašytinėse ar žodinėse pastabose dėl pareiškimo priimtimumo“. Nagrinėjamos bylos kontekste jis pažymi, kad Vyriausybė savo 2004 m. vasario 3 d. pastabose dėl priimtimumo atkreipė Teismo dėmesį į tai, kad vidaus teismai vis dar sprendžia tikėtino Konvencijos 2 straipsnio pažeidimo klausimą dėl

pareiškėjos sūnaus mirties. Toliau procese Vyriausybė pareiškė išankstinį prieštaravimą dėl vidaus civilinės teisinės gynybos priemonės nepanaudojimo byloje. Esant tokioms ypatingoms aplinkybėms, kokios yra šioje byloje, Teismas mano, kad negalima neleisti Vyriausybei reikšti išankstinio prieštaravimo ta apimtimi, kuria jis susijęs su vidaus teisinės gynybos priemonių nepanaudojimu.

39. Teismas primena, kad jis jau ne kartą turėjo galimybę pasisakyti, jog nukentėjusio asmens šeimai turėtų būti prieinamas valstybės pareigūnų ar institucijų atsakomybės nustatymo mechanizmas už veiksmus ar neveikimą, pažeidžiantį jų teises pagal Konvenciją. Dar daugiau, Konvencijos 2 ir 3 straipsnių, kurie vertinami kaip pagrindinės Konvencijos nuostatos, pažeidimo atveju iš principo turi būti suteikiamas ir neturtinės žalos, atsiradusios dėl pažeidimo, atlyginimas kaip sudėtinė pažeidimo atitaisymo dalis (Žr. *Z ir kiti v. Jungtinę Karalystę* [DK], Nr. 29392/95, 109 §, ECHR 2001-V; *Keenan v. Jungtinę Karalystę*, Nr. 27229/95, 130 §, ECHR 2001-III; ir *Paul ir Audrey Edwards v. Jungtinę Karalystę*, Nr. 46477/99, 97-98 §§, ECHR 2002-II).

40. Ta apimtimi, kuria pareiškėja skundžiasi, kad policijos pareigūnas T.B. jos sūnui neteisėtai atėmė gyvybę, Teismas pažymi, kad vidaus teismai pripažino, jog nebuvo absoliutaus būtinumo panaudoti mirtiną grėsmę keliančią jėgą tuo būdu, kuriuo tai padarė policijos pareigūnas T.B., ir Teismas nemato priežasties nukrypti nuo jų išvadų, kurios pagrįstos betarpiškais žiniomis apie faktines ir teisines aplinkybes. Teismas pastebi, kad T.B. buvo pripažintas kaltu ir nuteistas už piktnaudžiavimą tarnyba ir nužudymą dėl neatsargumo, ir kad paskui buvo atleistas iš tarnybos policijoje.

41. Be to, Teismas pažymi, kad be T.B. iškeltos baudžiamosios bylos dėl pareiškėjos sūnaus nužudymo dėl neatsargumo, ji turėjo galimybę pareikšti civilinį ieškinį dėl neturtinės žalos atlyginimo T.B. veiksmų pagrindu valdžios institucijoms (Žr. 34 punktą pirmiau). Tačiau, kaip matyti iš įrodymų, pareiškėja sąmoningai šį prašymą pateikė baudžiamąją bylą nagrinėjusiems teismams, nepaisant to, kad jie pakartotinai ragino pareiškėją reikšti savo reikalavimą civilinio proceso tvarka ir, dar daugiau, pripažino jos teisę į to ieškinių patenkinimą (Žr. 15, 20 ir 23 punktus pirmiau). Be to, kaip matyti iš Vyriausybės pateiktų vidaus teismų praktikos pavyzdžių, yra didelė tikimybė, kad ieškinys dėl žalos atlyginimo civiliniuose teismuose būtų išspręstas pareiškėjos naudai (Žr. 35 punktą pirmiau). Tačiau pareiškėja šia galimybe nepasinaudojo. Taigi Teismas mano, kad pareiškėja panaudojo ne visas jai prieinamas teisinės gynybos [priemonės ir todėl priima Vyriausybės prieštaravimą dėl jos vidaus

teisinės gynybos priemonių nepanaudojimo, ta apimtimi, kuria jis susijęs su tariamu 2 straipsnio materialiuoju pažeidimu.

42. Tačiau Teismas pastebi, kad Vyriausybės išankstinis prieštaravimas yra susijęs tik su žalos atlyginimo dėl pareiškėjos sūnaus mirties klausimu ir nėra susijęs su kitais 2 straipsnio aspektais, konkrečiai su valstybės pozityvia pareiga atlikti veiksmingą tyrimą, kuri kyla, kai ji yra informuojama apie gyvybės netekimą (Žr. *Kelly ir kiti v. Jungtinę Karalystę*, Nr. 30054/96, 94 §, 2001 m. gegužės 4 d.) ir kuri nepriklauso nuo jokio reikalavimo atlyginti žalą. Darytina išvada, kad šia apimtimi Vyriausybės prieštaravimas turi būti atmestas.

III. TARIAMAS KONVENCIJOS 2 STRAIPSNIO PAŽEIDIMAS

A. Šalių argumentai

1. Pareiškėja

43. Pareiškėja tvirtino, kad buvo pažeistas Konvencijos 2 straipsnis, kuris numato:

„1. Kiekvieno žmogaus teisę į gyvybę saugo įstatymas. Negalima tyčia atimti niekieno gyvybės, nebent yra vykdomas teismo nuosprendis dėl nusikaltimo, už kurį tokią bausmę nustato įstatymas.

2. Gyvybės atėmimas negali būti laikomas šio straipsnio pažeidimu, jeigu tai padaroma nepanaudojant daugiau jėgos negu neišvengiamai būtina:

- a) ginant kiekvieną asmenį nuo neteisėto smurto;
- b) teisėtai suimant arba sutrukdant teisėtai sulaikytam asmeniui pabėgti;
- c) pagal įstatymą malšinant riaušes ar sukilimą.“

44. Pareiškėja skundėsi, kad aplinkybių, kuriomis buvo nušautas jos sūnus, tyrimas nebuvo greitas, kad ji nebuvo tinkamai informuota apie jo eigą, kad valdžios institucijos atsisakė pripažinti jos sūnaus mirtį tyčiniu nužudymu, laikydamos jį nužudymu dėl neatsargumo ir kad T.B. buvo nubaustas netinkamai.

2. Vyriausybė

45. Vyriausybė teigė, kad vidaus teismai neleido, jog pareiškėjos sūnaus mirtis liktų nenubausta. Jie pripažino, kad pagal teisės aktus, reglamentuojančius šaunamųjų ginklų panaudojimą, policijos pareigūno panaudota mirtiną grėsmę kelianti jėga nebuvo pateisinama nagrinėjamu atveju ir dėl to pripažino jį kaltu ir nuteisė už piktnaudžiavimą tarnyba ir nužudymą dėl neatsargumo. Policijos pareigūnas buvo nuteistas 2 metams ir 6 mėnesiams laisvės atėmimo, bausmės vykdymą atidedant 3 metams.

Vėliau jis buvo atleistas iš tarnybos ir niekada nebedirbo Policijos departamente ar kokiose nors kitose pareigose valstybės tarnyboje.

46. Dėl valstybės pozityviosios pareigos ištirti mirties atvejį, kaip to reikalaujama pagal Konvencijos 2 straipsnį, Vyriausybė laikė, kad ikiteisminis baudžiamosios bylos tyrimas buvo atliktas laiku ir veiksmingai. Dėl šio įvykio prokuroras baudžiamąją bylą iškėlė šaudymo dieną. Tą pačią dieną ir keletą dienų po to šiuo požiūriu buvo atlikti įvairūs tyrimo veiksmai, pavyzdžiui, parodymų patikrinimas vietoje, tardymo eksperimentas, įvykio vietos apžiūra, apklausti liudytojai, atliktos balistinė ir teismo medicinos ekspertizė. Ikiteisminis tyrimas buvo išsamus ir objektyvus ir byla nė karto nebuvo grąžinta prokuratūrai papildomiems tyrimo veiksams atlikti; todėl teismai galėjo tinkamai nustatyti visus įvykio faktus ir užtikrinti, kad policijos pareigūnas būtų patrauktas atsakomybėn už jo vaidmenį tragedijos metu. Galiausiai Vyriausybė tvirtino, kad nebuvo akivaizdžios pusiausvyros stokos tarp nusikaltimo sunkumo ir T.B. paskirtos bausmės. Remdamasi tuo, kas išdėstyta, Vyriausybė padarė išvadą, kad valstybė gerbė Konvencijos 2 straipsnyje įtvirtintus reikalavimus.

B. Teismo vertinimas

1. Bendrieji principai

47. Teismas primena, kad pagal Konvencijos 2 straipsnį pareiga saugoti teisę į gyvybę kartu su bendra valstybės pareiga pagal Konvencijos 1 straipsnį „kiekvienam jų jurisdikcijai priklausančiam asmeniui garantuoti Konvencijoje apibrėžtas teises bei laisves“ numanomai reikalauja, kad kokia nors forma būtų atliktas oficialus tyrimas, kai dėl jėgos panaudojimo žūsta asmenys. Pagrindinis tokio tyrimo tikslas yra užtikrinti veiksmingą nacionalinių įstatymų, saugančių teisę į gyvybę, įgyvendinimą tais atvejais, kai mirtys kilo dėl valstybės pareigūnų ar institucijų atsakomybės, užtikrinti jų atsakomybę už tai. Nepaisant to, Teismas pažymi, kad pareiga atlikti tyrimą reikalauja imtis tam tikrų priemonių, o ne pasiekti rezultatą (Žr. *Hugh Jordan v. Jungtinę Karalystę*, Nr. 24746/94, 107 §, 2001 m. gegužės 4 d.).

48. Šis tyrimas turi būti nepriklausomas, prieinamas nukentėjusiojo šeimai, atliekamas pakankamai greitai ir operatyviai, taip pat veiksmingas tuo požiūriu, kad leistų nustatyti, ar atitinkamais atvejais panaudota jėga buvo ar nebuvo pateisinama tomis aplinkybėmis, ar buvo kaip nors kitaip neteisėta (Žr., *mutatis mutandis*, *MsCann ir kiti v. Jungtinę Karalystę*, 1995 m. rugsėjo 27 d., 161 §, Series A no. 324; *Kaya v. Turkiją*, 1998 m. vasario 19 d. sprendimas, *Reports* 1998-I, p. 324, 86 §; pirmiau minėta byla *Hugh Jordan v. Jungtinę Karalystę*, 105-109 §§; *Makaratzis v.*

Graikiją [DK], Nr. 50385/99, 73 ir 74 §§, ECHR 2004-XI; ir *Huohvanainen v. Suomiją*, Nr. 57389/00, 95 §, 2007 m. kovo 13 d.).

49. Tyrimo išvados turi būti grindžiamos visų elementų išsamia, objektyvia ir bešališka analize. Bet koks tyrimo trūkumas, kuris sumenkina galimybes nustatyti bylos aplinkybes, ar atsakingą asmenį, neatitinka reikalaujamo priemonės veiksmingumo (Žr. *Nachova ir kiti v. Bulgariją* [DK], Nr. 43577/98 ir 43579/98, 113 §, ECHR 2005-VII, ir, *a contrario*, *Huohvanainen*, cituotą pirmiau, 110-115 §§). Nepriklausomai nuo taikomo [tyrimo] pobūdžio, institucijos turi veikti savo iniciatyva, kai į įvykį atkreipiamas jų dėmesys (Žr., pavyzdžiui, *mutatis mutandis*, *Ilhan v. Turkiją* [DK], Nr. 22277/93, ECHR 2000-VII, 63 §). Tai yra, 2 straipsnio reikalavimai peržengia oficialaus tyrimo stadijos ribas tais atvejais, kai tyrimas sąlygoja bylos iškėlimą nacionaliniuose teismuose: procesas kaip visuma, taip pat ir teismo nagrinėjimo stadija, turi atitikti pozityvios pareigos įstatymu saugoti gyvybes reikalavimus (*Öneryıldız v. Turkiją* [DK], Nr. 48939/99, 95 §, ECHR 2004-XII).

50. Iš to, kas išdėstyta, jokių būdu negalima daryti išvados, kad 2 straipsnis gali pareiškėjui suteikti teisę į trečiųjų asmenų persekiojimą baudžiamąja tvarka ar jų nuteisimą už nusikaltimo padarymą, ar nustatyti visiems prokurorams absoliučią pareigą siekti apkaltinamojo nuosprendžio ar net konkrečios sankcijos (Žr. pirmiau cituotą *Öneryıldız*, 96 §).

Kita vertus, nacionaliniai teismai neturėtų jokiais aplinkybėmis leisti, kad keliantys grėsmę gyvybei nusikaltimai liktų nenubausti. Tai yra esminis dalykas siekiant išsaugoti visuomenės pasitikėjimą ir užtikrinant teisės viešpatavimo laikymąsi, taip pat užkertant kelią bet kokioms tolerancijos ar veikimo išvien apraiškoms neteisėtuose veiksmuose. Taigi Teismo užduotis yra patikrinti, ar galima teigti, kad ir kokia apimtimi teismai, priimdami savo išvadas, bylą išnagrinėjo taip atidžiai, kaip to reikalaujama pagal Konvencijos 2 straipsnį, siekiant kad nebūtų sumenkintas veikiančios teismų sistemos atgrasantis poveikis ir reikšmingas vaidmuo, kurį jie turi atlinkti, užkertant kelią teisės į gyvybę pažeidimams (Žr. pirmiau cituotą *Öneryıldız*, 96 §).

2. Šių principų taikymas nagrinėjamoje byloje

51. Kaip pažymėta pirmiau, neatskiriama nuo Konvencijos 2 straipsnio pozityvi pareiga reikalauja tokio tyrimo, kuris leistų nustatyti, ar atitinkamais atvejais panaudota jėga buvo ar nebuvo pateisinama tomis aplinkybėmis (Žr., pavyzdžiui, pirmiau cituotą *Hugh Jordan*, 107 §). Šiuo požiūriu Teismas pastebi, kad nagrinėjamoje byloje prokuroras savo iniciatyva pradėjo įvykio aplinkybių tyrimą tą pačią dieną, kai buvo šaudoma. Dar daugiau, tą pačią ir per kelias kitas dienas buvo atlikta daug kitų tyrimo veiksmų (Žr. 9 ir 10 punktus pirmiau). Taigi manyti, kad tyrimo eiga buvo gera. Teismas taip pat pažymi, kad 2001 m. rugsėjo 27 d.

prokuroras pripažino pareiškėją nukentėjusiąją dėl nusikaltimo, taip suteikdamas jai dalyvaujančio baudžiamojoje byloje asmens statusą ir leisdamas dalyvauti tyrime ir teisme. Be to, laikytina, kad oficialus tyrimas buvo tinkamas ir veiksmingas, nes jis įgalino nustatyti ir pareiškėjos sūnaus mirties priežastį, ir už ją atsakingo asmens tapatybę. Dėl bylos nagrinėjimo teisme – pirmosios instancijos teismas 2003 m. kovo 14 d. T.B. pripažino kaltu ir nuteisė, o teisminis nagrinėjimas baigėsi Aukščiausiajam Teismui priėmus 2004 m. birželio 1 d. sprendimą, kurį, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, Teismas mano esant priimtą pakankamai greitai.

52. Pareiškėjos teiginys dėl to, kad policijos pareigūnas T.B. turėjo būti nuteistas už tyčinį nužudymą, o ne už nužudymą dėl neatsargumo, ir kad jam paskirta bausmė nebuvo tinkama, Teismo manymu, negali būti priimtas. Šiuo požiūriu jis pakartoja, kad 2 straipsnis nesuteikia pareiškėjai teisės į trečiųjų asmenų baudžiamąjį persekiojimą ar jų nuteisimą už nusikaltimo padarymą ar nenustato pareigos prokurorams siekti apkaltinamojo nuosprendžio ar net konkrečios sankcijos (Žr. 50 punktą pirmiau). Kita vertus, Teismas taip pat konstatuoja, kad nors tiesa yra tai, kad nagrinėti vidaus teisės klausimus dėl individualios baudžiamosios atsakomybės nėra jo užduotis, kaip ir nuspręsti dėl asmens kaltės ar nekaltumo, siekiant nustatyti, ar Vyriausybė atsakovė įvykdė savo tarptautinės teisės įsipareigojimus pagal Konvenciją, Teismas turi atsižvelgti į Lietuvos teismų išvadas, nuteisiant policijos pareigūną ir į jį nuteisus jam paskirtą bausmę. Tai darydamas Teismas turi ypatingai pagarbiai elgtis nacionalinių teismų parinktos tam tikros sankcijos atžvilgiu už valstybės pareigūno sukeltą mirtį. Tačiau jis taip pat privalo vykdyti tam tikrą priežiūrą ir įsikišti esant akivaizdžiam pusiausvyros trūkumui tarp veikos sunkumo ir paskirtos bausmės (Žr. *Ali ir Ayşe Duran v. Turkija*, Nr. 42942/02, 66 §, 2008 m. balandžio 8 d.).

53. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, Teismas pastebi, kad vidaus teismai pakankamai atsižvelgė į išskirtinai rimtus įvykio padarinius ir pateikė pakankamą motyvaciją, kodėl jie pareigūno padarytą veiką kvalifikavo kaip nužudymą dėl neatsargumo, taip pat tiksliai motyvuodami, kodėl buvo paskirtas vidutinės trukmės leidžiamas pagal įstatymą laisvės atėmimas ir savo apsisprendimą jį atidėti (Žr. 20 ir 23 punktus pirmiau). Konkrečiai baudžiamoji byla buvo susijusi su teisės į gyvybę apsauga, atsižvelgiant į tai, kad valstybės pareigūnas buvo persekiojamas baudžiamąja tvarka ir galiausiai nuteistas ne tik už piktnaudžiavimą tarnyba, bet ir už nužudymą dėl neatsargumo (Žr., *a contrario*, pirmiau cituotą *Öneryıldız*, 116 §, ECHR 2004-XII), paskiriant jam 2 metų ir 6 mėnesių laisvės atėmimą. Teismas negali neatsižvelgti į tai, kad bausmės vykdymas buvo atidėtas; tačiau jis buvo atidėtas 3 metams, t.y. didžiausiam leistinam bausmės vykdymo atidėjimo laikui pagal naujo Baudžiamojo kodekso 75 straipsnį. Be to, praeityje Teismas yra konstatavęs, kad bausmės vykdymo atidėjimas

bylose, kuriose buvo nagrinėjamas valdžios institucijų mėginimas sulaukyti įtariamąjį, *per se* neprieštarauja valstybės pozityviai pareigai nubausti tuos, kurie neteisėtai atima kito asmens gyvybę (Žr. *Dölek v. Turkiją*, Nr. 39541/98, 79-83 §§, 2007 m. spalio 2 d., ir, *a contrario*, *Ali* ir pirmiau cituotą *Ayşe Duran*, 66-72 §§). Teismas taip pat pažymi, kad jis anksčiau yra nustatęs 2 straipsnio pažeidimą tose bylose, kuriose savo veiksmais mirtį sukėlę policijos pareigūnai ir toliau tarnavo policijoje (Žr. *Nikolova ir Velichkova v. Bulgariją*, Nr. 7888/03, 63 §, 2007 m. gruodžio 20 d.). Tačiau nagrinėjamu atveju valdžios institucijos atleido T.B. iš tarnybos policijoje ir Teismas neturi duomenų, kad jis kada nors vėl būtų pradėjęs tarnauti policijoje ar kokiose nors kitose teisėsaugos institucijose². Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Teismas negali teigti, kad valstybės paskirta T.B. baudmė buvo neproporcinga jo padarytos veikos sunkumui.

54. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, Teismas daro išvadą, kad procesinis Konvencijos 2 straipsnio pažeidimas nebuvo padarytas.

DĖL ŠIŲ PRIEŽASČIŲ TEISMAS VIENBALSIAI

1. *Nustato*, kad dėl vidaus teisinių gynybos priemonių nepanaudojimo jis negali nagrinėti bylos iš esmės pagal materialųjį Konvencijos 2 straipsnio aspektą;
2. *Atmeta* Vyriausybės išankstinį prieštaravimą dėl vidaus teisinės gynybos priemonių panaudojimo procesinio Konvencijos 2 straipsnio aspekto požiūriu;
3. *Nustato*, kad procesinis Konvencijos 2 straipsnio pažeidimas nebuvo padarytas.

Surašyta anglų kalba ir paskelbta raštu 2009 m. liepos 7 d. pagal Teismo reglamento 77 taisyklės 2 bei 3 dalis.

Santiago Quesada
Kancleris

Josep Casadevall
Pirmininkas

² Taisyta 2009 m. liepos 9 d.: buvęs tekstas „Tačiau nagrinėjamu atveju valdžios institucijos atleido T.B. iš tarnybos policijoje ir Teismas neturi duomenų, kad pareiškėja kada nors vėl būtų pradėjusi tarnauti policijoje ar kokiose nors kitose teisėsaugos institucijose.“

